

МАКУЛДАШЫЛДЫ
Кесиптик бирлик уюмунун
терайымы
С.Тилебаева
10-09 2019-жыл

Директор
А.Асаналиева
10-09-2019 2019-жыл

**Казыбай Чылабаев атындагы жалпы орто билим берүү мектебинде эмгекти коргоо жана техникалык коопсуздуктарды сактоо боюнча
УСУЛДУК СУНУШТАМА**

(Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 6-бөлүмүндөгү эмгекти коргоо жана социалдык өнөктөштүүк боюнча КРнын 2003-жылдын 25-июлундагы № 154 мыйзамынын негизинде жана 2003-жылдын 1-августундагы "Эмгекти коргоо боюнча" КРнын №167 мыйзамды)

Эмгекти коргоо боюнча иш берүүчүнүн негизги милдеттери жана эмгекти коргоодо кесип уюмдары менен түзүүлүчүү келишимдер:

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 6-бөлүмүндөгү эмгекти коргоо жана социалдык өнөктөштүүк боюнча КРнын 2003-жылдын 25-июлундагы № 154 мыйзамынын негизинде жана 2003-жылдын 1-августундагы "Эмгекти коргоо боюнча" КРнын №167 мыйзамдарынын негизинде, билим берүү тармактарынын жетекчилерине: **директор, окуу бөлүмүнүн башчыларына төмөнкү милдеттер жүктөлөт:**

1. Окуу тармагынын жүрүшүндө эмгекти уюштуруу жана эмгекти коргоо боюнча санитардык-гигиеналык нормаларын жана стандарттарын сактоону камсыз кылуу.
2. Жумушчу орундарын тиешелүү техникалык жабдуулар, эмгекти коргоо боюнча укуктук нормативдик актылар менен камсыз болушу.
3. Жаңы имараттарды, курулуштарды, лабораторияларды, мастерскойлорду, котельный, кочегарларды ж.б. пайдаланууга уруксат берүүчү уюмдардын комиссияларынын (билим берүү органы, санэпидемстанция, мамлекеттик өрт коопсуздугун, мам. техникалык тескөөчүсү) чечимдерин камсыз кылынышы.
4. Бөөдө (кокусунан) болуучу өндүрүштүк кырсыктарды КРнын Өкмөтү белгилеген тартипте иликтөө (расследование) жүргүзүүнүн жетектелиниши.
5. Иш берүүчү кызматкерлерге алардын кызматтык милдеттерин аткаруу менен байланышкан жана иш берүүчүнүн аймагында да, анын чегинен сырткары да, ошондой эле кызматкердин жумушка келе жатканда же жумуштан кетип бара жатканда иш берүүчү тарабынан берилген транспортто майып болуу, кесиптик ооруга чалдыгуу же ден-соолугуна келтирилген башка зыян (эмгектик мертинү) үчүн жоопкерчилик тартаары эскерилет.
6. Кызматкерлерди кезексиз медициналык текшерүүдөн (көрүүндөн) өткөрүү.
7. Өрт өчүүрүчү аспаптарды жана химиялык кислоталарды сактоочу кампалардын коопсуздугун уюштуруу.
8. Жумуш орундарын эмгекти коргоонун шарттары боюнча аттестациялоону өткөрү.
9. Кызматкерлерди өндүрүштөгү бөөдө кырсыктардан жана кесиптик ооруга чалдыгуудан милдеттүү түрдө социалдык камсыздандыруу.

10. Жаңы окуу жылынын башында кабинет башчылары, өндүрүштүк окууда иштегендер, лаборанттар ж.б. менен киришүү нускалоосу өткөрү.

12. Эмгек шарты зыяндуу жана оор жумуштарда иштеген кызматкерлерге мыйзамда каралган учурларда жеңилдиктерди жана компенсацияларды берүү (“Мамлекеттик пенсиялык социалдык камсыздандыруу жөнүндө” КРнын Мыйзамында каралган №2- тизмесиндеги курагы боюнча пенсия жана пенсиялардын түрлөрү, кыскартылган жумуш күнү, жогорулатылган өлчөмдө акы төлөө, кошумча өргүү, сүт жана ага тете, тамак аш азыктары жана башкалар).

13. Билим берүү бөлүмдөрүү менен жергиликтү кесиптик бирлигинин ортолорунда эмгекти коргоо боюнча келишимдер жылына төмөнкү тиркеме боюнча түзүлүүсү зарыл:

Эмгекти коргоодогу иш чаралардын аткарылышы боюнча

КЕЛИШИМ

01-сентябрь 20__-жыл

Казыбай Чылабаев атындагы жалпы орто билим берүү мектеби келишимдин аткарылышы боюнча отчет жалпы коллективдик келишимде жарым жылдык жана **жылдык** болуп каралат.

Биз, төмөндө кесиптик бирликтин төрайымы - С.Тиленбаева

Директор – А.Асаналиева, Казыбай Чылабаев атындагы жалпы орто билим берүү мектебинин администрациясы жана кесиптик бирлик болуп келишим түздүк.

Келишим боюнча 20__-жылга төмөнкү иш-чараларды аткарууга эки тарап милдеттенет:

№	Аткарылуучу иштер	Аткаруу мөөнөтү	Жооптуу аткаруучу	Аткарылган иштер боюнча белгилер
1	Окуу системасында эмгекти коргоо боюнча талкуу-отчеттору	Жылы бою	С.Тиленбаева, Мектеп администрациясы	
2	Эмгек мыйзамдарына ылайык эмгекти коргоо боюнча семинарларды уюштуруу	Жылы бою	С.Тиленбаева, Мектеп администрациясы	
3	Техникалык коопсуздукту сактоо боюнча иш-чаралар	Жылы бою	С.Тиленбаева, Мектеп администрациясы Завхоз Ж.Рабаева	
4	Жалпы билим берүү мектептердин кабинеттериндеги техникалык коопсуздук эрежелердин сакталышы	Жылы бою	Т.Турганбаев Ж.Рабаева Класс жетекчилер	

	боюнча нускама-эрежелердин негизинде сабактарды уюштуруу			
5	Өрт жана тех. коопсуздугу боюнча иш- чараларды уюштуруу	Жыл бою	Т.Турганбаев Ж.Рабаева Класс жетекчилер	

Жумуш орундарын эмгекти коргоонун шарттары жана техникалык коопсуздукту сактоо боюнча аттестациялоо

1. Жумуш орундарында эмгекти коргоонун шарттарын жана техникалык коопсуздуктун нормаларын сактоо боюнча төмөнкү кесиптегилер эсептелет:

- от жагуучу операторлор;
- электриктер;
- сантехниктер;
- окуу корпусдарын ремонттоочулар;
- техникалар;
- химия, физика кабинет башчылары, лаборанттар;
- компьютер менен иштөөчүлөр;
- окуу-өндүрүштүк мастерскойлордо иштөөчүлөр;
- аскерге чейинки даярдык сабагынын мугалими;
- дене-тарбия сабагынын мугалимдери жана ошондой эле жалпы педагогдор менен окуучулар;
- ашканада иштегендер;
- вахтада иштегендер.

Эскертүү: жумуш оруну – кызматкерлер жумушка келип турууга же келүүгө тийиш болгон жана иш берүүчүнүн түздөн-түз же кыйыр көзөмөлүндө болгон жер.

2. Жумуш орундарын аттестациялоодо төмөнкү шарттар берилет:

- Иштегендер үчүн өндүрүшкө (окууга) зыяндуу же кооптуу таасир этиши болтурбоого же азайтууга, ошондой эле булгануудан коргоого арналган каражаттар менен камсыз болушу.
- Кызматкерлерди (мугалимдерди) өндүрүштүн же кооптуу факторлору таасир этишин болтурбоого же азайтууга, ошондой эле булгануудан коргоого арналган каражаттар менен камсыз болушу.
- Жаңы имараттар, курулуштар, лабораториялар, мастерскойлор тиешелүү уюмдардын комиссиясынын (сан.эпидем.станция, мамлекеттик өрт коопсуздугун сактоочу, мамлекеттик техникалык инспекциясы) уруксаатынын негизинде болуусу.
- Кызматкерлерге санитардык-гигиеналык жана техникалык коопсуздукту сактоого ылайык атайын кийимдердин камсыз болуусу.
- Химия-физика кабинеттеринин аянттары 66 м. кв., лабораториялары 15 м. кв. кем болбоосу.

- техникалык коопсуздукту сактоочу нускаманын болушу.
- кабинеттердин жана лабораториялардын жарык жана жылуу болушу.
- химия кабинеттеринде суу түтүгү аркылуу муздак жана жылуу суунун болушу
- Кабинеттерде техникалык коопсуздук ченемдеринин сакталышы боюнча каттоочу журналдардын болушу.
- Химия, физика кабинеттерде аптечкалардын болушу.

Жалпы билим берүү мектептердин кабинеттериндеги техникалык коопсуздук эрежелердин сакталышы боюнча НУСКАМА-ЭРЕЖЕЛЕРДИН үлгүсү

Δ) Информатика кабинетиндеги техникалык коопсуздук эрежелеринин сакталышы боюнча нускама

1. Жалпы жобо:

- 1.1. Берилген нускаманын сакталышы информатика сабагынан берген мугалимдер менен окуучулар үчүн милдеттүү;
- 1.2. Компьютерди үйрөнүүчүлөрдүн милдеттери:
 - компьютердик техникага аяр мамиле кылуу;
 - мугалимдин уруксатсыз компьютерди ордуна жылдырбоо;
- 1.3. Дисплейдин экранынын жарык менен камсыз болушу керек, мында аны күн нурунун түз түшүшүнөн сактоо зарыл;
- 1.4. Кабинеттин айнеги ачык түрдөгү штора менен тагылууусу.

2. Окуунун башталышында, жүрүшүндө жана бүтүшүндөгү коопсуздуктун сакталышы

- 2.1. Окуунун башталышындагы окуучулардын милдеттери:
 - кабинетке мугалимдердин уруксаты менен кирүү, аппаратурага сөйкөнбөө;
 - олтуруучу орун даярдоо;
 - мугалимдин уруксатысыз аппаратураны күйгүзбөө (не включать);
 - көзү начар көрсө көз айнек тагынуу;
 - электр точкасына туташтырууда аяр болуу.
- 2.2. Сабактын жүрүшүндөгү окуучулардын милдеттери:
 - Монитордон 50-70 см аралыкта олтургучка түз олтуруу;
 - Бир сабакта компьютерге менен 20-25 минутадан ашык олтурбоо;
 - Ар бир 15 минутада көзгө гимнастика жасоо;
 - Техника менен иштөөдө ар бир мүчүлүштөр боюнча мугалимге билдирүү.
- 2.3. Сабактын жүрүшүндө окуучуларга тыюу салынат:

- нымдалган кол жана кийим менен иштөөгө;
- мугалимдин көрсөтмөсүнөн сырткары иш аткарбоо;
- өз алдынча экранды которбоо;
- өз алдынча техниканы ондоого.

2.4. Сабактын аткарылышындагы окуучунун милдеттери:

- аппаратураны булагынан ажыратуу;
- иштөө орундарын иретке келтирип, мугалимдин уруксатысыз чыгып кетпөө.

3. Авариялык ситуация пайда болгондогу талаптар:

- 3.1. Эгерде кандайдыр бир башка жыт чыкса, аппаратураны өчүрүп, мугалимге кайрылуу керек;
- 3.2. Аппаратура көрсөтпөй жатса, тезинен мугалимге кайрылуу;
- 3.3. Кокусунан өрт коркунучу туулса, мугалимдин карамагында кабинеттен чыгуу;
- 3.4. Кокусунан жеңил мертинүүгө чалдыкса, мугалимге жардамга кайрылуу.

Б) Физика кабинетинде техникалык коопсуздук эрежелери:

1. Мугалимдин көрсөтмөсүн так аткаруу;
2. Жумуш орундарын мугалимдин уруксатысыз таштап кетпөө;
3. Материалдарды, приборлорду, куралдарды иш столуна мугалимдин көрсөтмөсү менен ирээттүү коюу;
4. Ишке киришүүдөн мурда анын маанисин, аткаруу ирээтин терең окуп үйрөнүү;
5. Электр чынжырын чогултууда же андагы приборлорду алмаштырууда, ондоого чынжырды ток булагынан ажыратуу;
6. Тапшырмага керек болбогон приборлорго тийбөө;
7. Мугалимдин уруксатысыз ток булагына туташтырбоо;
8. Өткөргүчтөрдүн толук изоляцияланганына көңүл буруу. Электр чынжырын чогултууда өткөргүчтөрдүн клеммаларын пайдалануу;
9. Байкоодо жана изилдөөдө, электр чынжыры менен иштөөдө өтө тыкан болуу;
10. Конденсаторго электр чынжырын ажыратканда да тийбөө керек, разряддоо керек;
11. Электр приборлорунда чыңалуу байкалса, дароо мугалимге кабарлоо;
12. Ишти аткарып бүткөндөн кийин, ток булагынан ажыратып, анан электр чынжырын жыйноо.

Физика кабинетиндеги (лаборатория) аптечкадагы медикаменттердин тизмеси:

- бинт (3 даана);
- пахта (2 пакет);
- жгут (1 даана);
- 1 флакон йод настойкасы;
- Нашатырдык спирт;
- 2-4%түү бор кислотасы;
- валидол 1 тубик;
- водород перекиси

В) Химия кабинетинде техникалык коопсуздук эрежелери

1. Химиялык заттарды кол менен кармоого, даамын татууга болбойт;
2. Заттарда кандайдыр бир жыт чыкканы байкалса, аны бетке жакын кармап жыттоого болбойт. Себеби дем алуу органын дүүлүктүрүшү мүмкүн;
3. Мугалимдин уруксатысыз белгисиз элементтерди кармабоо керек;
4. Тажрыйба жүргүзүүдө химиялык заттан аз дозасын пайдалануу;
5. Айрыкча щелочтуу кислоталар менен иштөөдө сак болуу;
6. Эгер кокусунан кийимге, колго кислота же щелоч тийсе тезинен суу менен жууп салуу;
7. Ар дайым таза лабораториялык идиш колдонуу;
8. Заттардын калдыгын кайра таза зат салынган идишке кошпоо;
9. Газ жылыткыч, спиртовка жана электр жылыткыч менен иштөөдө төмөнкү эрежелерди сактоо керек:
 - газ жылыткыч менен иштөөдө биринчи ширенкени күйгүзүп, андан соң газды акырын ачуу керек;
 - күйүп турган спиртовка менен экинчи спиртовканы күйгүзүүгө болбойт. Себеби спирт төгүлүп кетип чоң жалын пайда болушу ыктымал;
 - күйүп турган спиртовканы капкагы менен жаап гана өчүрүү керек;
 - иш убактысы бүткөндө газ кранын жабууну унутпоо.

Химиялык кабинеттердеги (лаборатория) аптечкалардагы медикаменттердин тизмеси:

- туурасы 5 см болгон бинт;
- пахта (вата);
- медициналык кайчы;
- күйүккө колдонулуучу мазь;
- 3-5%түү (спирттелген) йод настойкасы;
- 2% бор кислотасынын раствору;
- нашатырдык спирт;
- бор вазелини;
- калий тузу.

Эскертүү: Аптечка медициналык пункттун көзөмөлүндө болот.

Өрт коопсуздугун сактоо боюнча иш чаралар

Өрт коопсуздугун сактоо боюнча нускамалар - мугалимдер бөлмөсүндө, мастерскойлордо жана физика, химия, информатика, эмгек кабинеттеринде болот. Ошондой эле дене-тарбия спорттук залда, актовый залда ж.б. жерде илинүүсү керек.

Өрт коопсуздугун сактоо боюнча директордун буйругу менен жооптуу адамдары бекитишет. Өрт коопсуздугу боюнча жооптуу адам кокусунан өрт коркунучу пайда болгондо мугалимдерди, окуучуларды кандай эвакуациялоо боюнча жылына 3-4 жолу окуу-машыгуусунан өтүү кажет.

Жылына 2-3 жолу педагогикалык кеңешмесинде өрт коопсуздугун сактоо иш чараларынын аткарылышы каралат.

Кокусунан өрт коркунучу пайда болгондогу эскерткичтин үлгүсү:

1. Тезинен 101 телефон номерине өзүнүн фамилиясын, адресин айтып кабарлоо;
2. Мектеп жетекчилерине билдирүү;
3. Мугалимдерди, окуучуларды алып чыгуу эвакуациясын жүргүзүү;
4. Өрт өчүрүүчү куралдарды пайдалануу.

Казыбай Чылабаев атындагы
жалпы орто билим берүү
мектебинин директору

А.Асаналиева

Казыбай Чылабаев атындагы
жалпы орто билим берүү
мектебинин кесиптик
бирликтин төрайымы

С.Тиленбаева

01.09.20